

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Beaty Miničovej a členov JUDr. Ivany Izakovičovej a Ľubomíry Kúdelovej, v právnej veci žalobcu **V. Z. P., a. s., M.**, IČO: X., proti žalovaným **1/ P. D. Z. P., P.** IČO: X., **2/ Z. K., spol. s r. o., B.**, IČO: X., zast. AK F. N. & P., so sídlom K., **o určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky**, na odvolanie žalovaného 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 12. februára 2009, č. k. 5 Cbi 111/2005-249, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 12. februára 2009, č. k. 5 Cbi /111/2005-249 v napadnutej časti **m e n í** tak, že žalobu **z a m i e t a**.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému 2/ trovy konania v sume 399,55 Eur na účet jeho právneho zástupcu.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 12. 02. 2009 č. k. 5 Cbi 111/2005-249 konanie voči žalovanému 1/ zastavil, v tejto časti žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal a určil, že zmluva o postúpení pohľadávok, uzatvorená dňa 07. 07. 2005 medzi JUDr. T. K. – správcom konkurznej podstaty úpadcu P. D. Z. P., P. a Z. K., s. r. o., H. na sumu 58 142 652,-- Sk je neplatná. Žalobcovi náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že žalobca má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy, pretože bez tohto určenia by bolo ohrozené právo žalobcu k správe pohľadávok zdravotného

poistenia. Sporné práva sa týkajú právnej sféry zdravotného poistenia v pôsobnosti žalobcu, na ktorého prešli poistenci zrušenej Z. P. Jeho aktívna legitimácia vyplýva z postavenia správcu zdravotného poistenia, pričom právo domáhať sa absolútnej neplatnosti zmluvy zákon priznáva každému a súd ju skúma ex offo. Podľa zistenia súdu prvého stupňa dňa 07. 07. 2005 došlo k uzatvoreniu zmluvy o postúpení pohľadávok medzi správcom konkurznej podstaty úpadcu ako postupcom a žalovaným ako postupníkom po vydaní opatrenia číslo konania 7 K 70/01 z 22. 06. 2005. Podľa čl. II ods.1, 2 zmluvy predmetom postúpenia bol súbor pohľadávok, ktoré má postupca ako veriteľ voči dlžníkom – platiteľom a samoplatcom poistného v celkovej výške 58 142 652,- Sk podľa prílohy č. 2 zmluvy, v ktorej sú špecifikovaní jednotliví dlžníci, výška dlžnej istiny, jej vyčíslené príslušenstvo, aktuálny stav vymáhania dlžnej čiastky ako prílohy znaleckého posudku. Pohľadávky boli ocenené dvoma znaleckými posudkami. Podľa súdu prvého stupňa jednou zo základných zásad občianskeho práva je, že nikto nemôže na iného previesť viac práv, než sám má. ZKV nemá výnimky z uvedenej zásady. Podľa § 14 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní jedným z účinkov vyhlásenia konkurzu je, že právo nakladať s majetkom úpadcu prechádza na správcu, neprechádza však na neho vlastnícke právo k majetku a majetkovým hodnotám. Neprechádzajú na neho ani pohľadávky, ani rozhodovanie podľa zák. č. 273/1994 Z. z.. Veriteľom pohľadávok je úpadca, a preto správca nemohol s nimi nakladať vo vlastnom mene. Postúpeniu pohľadávok bránila aj zákonná úprava, najmä zák. č. 273/1994 Zb. v znení zák. č. 671/2002 Z. z. a zák. č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách, ako aj zák. č. 291/2002 Z. z. o Štátnej pokladnici. Podľa týchto zákonov boli pohľadávky na poistnom súčasťou verejných financií a nie majetkom poisťovne. Nakladanie s takýmito pohľadávkami po zrušení poisťovne a jej vstupom do likvidácie, upravoval § 34 zák. č. 273/2004 Z. z. Podľa § 34 ods. 2 pohľadávka zrušenej poisťovne nie je pohľadávkou podľa ods. 1 a nakladanie s nimi upravuje osobitný zákon, ktorým podľa poznámky pod čiarou je zák. č. 176/2004 Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávných inštitúcií. Nový zákon o zdravotných poisťovniach režim pohľadávok vzniknutých za účinnosti predchádzajúceho zákona nezmenil, ani inak neupravil. Správca preto nemohol ako veriteľ platne postúpiť pohľadávky na žalovaného pre rozpor s § 39 OZ a s uvedenými zákonmi. Ďalším dôvodom neplatnosti je podľa odôvodnenia rozsudku skutočnosť, že zmluva o postúpení pohľadávok viazala platnosť aj účinnosť zmluvy na úplné zaplatenie odplaty za postúpenie pohľadávok. Zmluva neobsahuje výšku odplaty a odkazuje na Dodatok č. 1, ktorý v predloženej zmluve nebol obsiahnutý. Z ustanovení zmluvy a tiež dodatku samotného nevyplýva, že tento bol súčasťou zmluvy. Pre chýbajúce

dojednanie odplaty, zmluva nemohla nadobudnúť jej platnosť a je preto pre rozpor s ust. § 37 OZ neplatná.

Proti rozsudku podal žalovaný odvolanie a žiadal jeho zrušenie. Podľa žalovaného súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil, že žalobca má na určení neplatnosti zmluvy naliehavý právny záujem. Žalovaný je toho názoru, že ani prípadné určenie neplatnosti zmluvy totiž nie je právnou skutočnosťou, ktorá by mala za následok vznik, resp. deklaráciu práv žalobcu k správe pohľadávok. Žalobca podľa žalovaného naliehavý právny záujem nielenže nijako nepreukázal, ani ho nezdôvodnil. Pokiaľ by súd i žalobe vyhovel, táto skutočnosť by sama osebe nemala za následok vylúčenie pohľadávok z konkurznej podstaty, ktorým dôvodom je len rozhodnutie súdu o excidačnej žalobe. Za nesprávny považuje žalovaný tiež názor súdu prvého stupňa, že správca podstaty, ktorý nie je vlastníkom majetku úpadcu, nemohol ako veriteľ s pohľadávkami nakladať. Prevod pohľadávok úpadcu ako spôsob speňažovania podstaty, totiž výslovne predpokladá ust. § 27 ods. 3 ZKV. Naviac postúpeniu pohľadávok predchádzalo opatrenie konkurzného súdu, ako jediného príslušného, ktorý predmetný predaj pohľadávok schválil. K otázke režimu pohľadávok podľa predpisov citovaných v odôvodnení rozsudku žalovaný uviedol, že otázka speňažovania podstaty a tiež vylúčenia pohľadávok patrí výlučne do kompetencie konkurzného súdu, a preto nemohla byť ani predmetom tohto konania. Naviac právna úprava platná a účinná v čase zrušenia poisťovne P., v čase vyhlásenia konkurzu na jej majetok a v čase zahrnutia pohľadávok do podstaty a ich postúpenia, nevylučovala predmetné pohľadávky z podstaty, ani ich postúpenie. K formálnym nedostatkom zmluvy, vytknutým súdom prvého stupňa, žalovaný uviedol, že zmluva, ako aj jej dodatok, boli podpísované súčasne a podpisy na oboch dokumentoch boli úradne overené, i keď si to zákon nevyžaduje. Súčasne bola zaplatená aj odplata, o čom svedčí i pokladničný doklad.

Žalobca vo svojom stanovisku k odvolaniu žalovaného navrhuje napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Obo 193/06 a 2 Obo 17/2007, v ktorých v obdobnej veci zaujal stanovisko k otázke aktívnej legitímácie, verejnoprávneho charakteru pohľadávok a naliehavosti právneho záujmu na určení. Zmluvu považuje za neplatnú z dôvodov:

- správca konkurznej podstaty nemal právo nakladať s pohľadávkami, nakoľko tieto netvorili konkurznú podstatu, pretože na pohľadávky, ktoré vznikli podľa zák. č. 273/1994 Z. z., nie je možné aplikovať zák. č. 580/2004 Z. z. ani zák. č. 581/2004 Z. z.,
- správca konkurznej podstaty nemá postavenie konkurzného veriteľa, preto nemohol pohľadávky postúpiť,
- zmluva nie je v súlade s dobrými mravmi ani vzhľadom k cene, za ktorú boli pohľadávky postúpené, čím došlo k poškodeniu veriteľov úpadcu,
- § 525 OZ zakazuje postúpenie pohľadávky, ak by zmenou, sa zmenou veriteľa zmenil jej obsah, ako sa stalo postúpením, keďže verejné zdroje účelovo určené na úhradu poskytnutej Z. starostlivosti, by sa dostali mimo systému zdravotníctva.

Pokiaľ ide o vytýkané formálne chyby zmluvy a jej dodatku, žalobca aj súd vychádzal z podkladov samotného žalovaného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p. v medziach dôvodov odvolania a podľa § 214 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného 2/ je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania je určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, uzavretej dňa 07. 07. 2005 medzi JUDr. T. K., správcom konkurznej podstaty úpadcu P. D. Z. P. v konkurze a žalovaným 2/ Z. K., spol. s r. o., Ž..

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalobe v tejto časti vyhovel a vyslovil neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávok, vychádzajúc z jej rozporu so zák. č. 273/1994 Z. z., zák. č. 523/2004 Z. z. a tiež zák. č. 291/2002 Z. z., z ktorých vyvodil, že pohľadávky na poistnom boli súčasťou verejných financií a nie majetkom poisťovne. Zmluvu o postúpení pohľadávok považoval za neplatnú tiež z dôvodu chýbajúceho dojednanie o výške odplaty.

Podľa žalovaného 2/ súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, pretože otázka speňažovania podstaty a vylúčenia pohľadávok patrí výlučne do kompetencie konkurzného súdu, ktorý prevod pohľadávok schválil.

Z obsahu spisu sa zisťuje, že uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 20. 04. 2001, č. k. 7K 70/01-30 bol na majetok dlžníka P. D. Z. P. v likvidácii, so sídlom P.,

vyhlásený konkurz. Podľa oznámenia správcu konkurznej podstaty JUDr. T. K. konkurznému súdu z 07. 04. 2005 (č. 1. 201 spisu), správca vychádzajúc zo zmenenej právnej úpravy, zaradil do konkurznej podstaty pohľadávky poisťovne voči zdravotníckym zariadeniam, poisťné, pohľadávky na poistnom a poplatky z omeškania. Na požiadanie správcu konkurznej podstaty o súhlas s predajom pohľadávok, vydal konkurzný súd dňa 22. 06. 2005 opatrenie č. k. 7K 70/01 (č. 1. 105 spisu), ktorým okrem iného súhlasil s predajom súboru pohľadávok úpadcu voči zdravotníckym zariadeniam kupujúcemu Z. K., spol. s r. o., Ž., za odplatu 75 000,-- Sk s tým, že kúpna cena bude uhradená najneskôr pri podpise kúpnej zmluvy. V odôvodnení opatrenia konkurzný súd uviedol, že záujemcovia ponúkli za odkúpenie vo výroku uvedených pohľadávok sumu vyššiu, ako bola suma určená priloženými znaleckými posudkami Ing. E. H. a Ing. Ž.. Keďže bol dodržaný postup predaja súborov pohľadávok prijatý v schválenom pláne speňaženia, konkurzný súd súhlasil s predajom mimo dražby podľa § 27 ods. 1, 2 zák. č. 328/1991 Zb.

Odvolávajúc sa na uvedené opatrenie konkurzného súdu uzavrel správca konkurznej podstaty dňa 07. 07. 2005 so žalovaným 2/ zmluvu o postúpení predmetných pohľadávok (č. 1. 84 spisu) za odplatu 75 000,-- Sk (výška odplaty a spôsob jej zaplata je uvedený v dodatku k zmluve datovanom rovnakým dňom).

Žalobou doručenou Krajskému súdu v Bratislave dňa 02. 03. 2006 (č. 1. 102 spisu) požadoval žalobca, aby správcovi konkurznej podstaty súd uložil povinnosť vylúčiť z konkurznej podstaty okrem iného tiež pohľadávky voči zdravotníckym zariadeniam.

Uznesením konkurzného súdu zo dňa 14. 12. 2006 č. k. 7K 70/01-1401 (č. 1. 106 spisu) bol konkurz zrušený a správca konkurznej podstaty JUDr. T. K. bol zbavený funkcie správcu. Správcovi konkurznej podstaty súd priznal doplatok odmeny vo výške 100 000,-- Sk. Súd konkurz zrušil podľa § 44 ods. 1 písm. d/ zák. č. 328/1991 Zb., keďže po čiastočnom uspokojení pohľadávok proti podstate a vyplatení odmeny správcovi nezostanú prostriedky na ďalšie vedenie konkurzu. Odvolací súd uvedené uznesenie potvrdil uznesením zo dňa 22. 02. 2007 č. k. 6 Obo 20/07 (č. 1. 114 spisu).

Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O takýto prípad ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než

ktorý mal správne použiť, alebo ak súd aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne právne ho vyložil.

V danom prípade súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, keď neaplikoval ust. § 6, § 18, § 19, § 27 ods. 3 a § 66b zák. č. 328/1991 Zb., ktorým sa predmetný konkurz spravuje.

Je nepochybné, že predmetná zmluva o postúpení pohľadávok bola uzavretá pri speňažení majetku v konkurze. Jej uzavretiu predchádzalo zapísanie sporných pohľadávok do súpisu konkurznej podstaty a opatrenie konkurzného súdu, ktorým dal súhlas k speňaženiu pohľadávok.

Súpis podstaty v zmysle § 18 zák. č. 328/1991 Zb. vykonáva správca podstaty podľa pokynov súdu a do súpisu majetku konkurznej podstaty zaradí každú vec, pohľadávku alebo práva majúce majetkovú hodnotu, o ktorej má za to, že patrí alebo môže patriť do podstaty, i keď je tu pochybnosť, či do podstaty skutočne patrí.

Zapísanie majetku do zoznamu podstaty dáva správcovi podstaty legitimáciu na jeho speňaženie (§ 27 zák. č. 328/1991 Zb.).

V prípade pochybností majetku zaradeného do súpisu konkurznej podstaty, konkurzný súd po ich odstránení buď vydá pokyn správcovi, aby vec zo súpisu majetku vyradil, resp. vyzve osoby, ktoré k veci uplatnili právo nepripúšťať jej súpis, aby svoj nárok uplatnili žalobou podanou proti správcovi, ktorou sa budú domáhať vylúčenia veci zo súpisu (§ 19 zák. č. 328/1991 Zb.)

Z dikcie ust. § 19 zák. č. 328/1991 Zb. následne vyplýva, že za súčasť majetku konkurznej podstaty úpadcu sa považuje a speňaženiu v prospech konkurzných veriteľov podlieha všetok majetok, ktorý správca konkurznej podstaty do jej zoznamu zapísal a ktorý z tohto zoznamu nebol vylúčený. Nemusí ísť v takom prípade ani o majetok vo vlastníctve úpadcu.

Zákon teda pri zapísaní veci do súpisu konkurznej podstaty zakladá vyvrátiteľnú domnienku, že vec do konkurznej podstaty bola zapísaná správne a prelamuje zásadu, podľa ktorej nikto nemôže previesť na iného viac práv, než má sám.

Preto aj v prípade, ak vec zaradená do súpisu konkurznej podstaty do rozhodnutia súdu o vylučovacej žalobe bola speňažená, osoba, ktorá tvrdí, že je nositeľom hmotného práva k veci, môže vo vylučovacej žalobe byť podľa ustálenej judikatúry súdov v zásade úspešná len čo do vydania výťažku speňaženej veci, pretože speňažená vec už nie je súčasťou konkurznej podstaty a ten, na koho správca konkurznej podstaty v rámci speňažovania previedol majetok zapísaný do konkurznej podstaty, sa stáva vlastníkom tohto majetku bez zreteľa na to, či majetok v čase speňaženia patril niekomu inému.

Zvrátiť postup a rozhodnutia vydané v konkurznom konaní môžu jeho účastníci alebo tretie osoby formou riadnych a mimoriadnych prostriedkov len v rámci konkurzného konania, ktoré je tiež súdnym konaním, a ako každé súdne konanie je konaním autonómnym, čo znamená, že súdu (~~v~~všeobecnému.) v inom konaní neprináleží posudzovať správnosť postupu a záverov súdu konajúceho v konkurze.

Vychádzajúc z uvedených špecifik konkurzného konania a skutkového zistenia, že predmetná zmluva bola uzavretá pri speňažení konkurznej podstaty, potom ako pohľadávky boli zapísané do konkurznej podstaty a konkurzný súd dal súhlas na ich predaj, ktorý postup a rozhodnutie v konkurznom konaní, všeobecnému súdu v inom konaní neprislúcha hodnotiť, odvolací súd zhodne s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v obdobnej veci (č. k. 4 Obo 52/2009) dospel k záveru, že uvedené skutočnosti vylučujú, aby predmetná zmluva bola považovaná za neplatnú z dôvodu neprípustnosti jej obsahu.

V rámci dokazovania doplneného v odvolacom konaní, žalovaný predložením originálu dodatku k zmluve o postúpení pohľadávok, uzavretého 07. 07. 2005, teda v deň uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávok, vyvrátil aj formálnu námietku žalobcu k platnosti zmluvy pre nedostatok dohody o odplate postúpených pohľadávok, ktorá platba v konaní sporná nebola.

So zreteľom k uvedenému odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorým vyslovil neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávok, vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, preto rozsudok Krajského súdu v Bratislave podľa § 220 O. s. p. v napadnutej časti zmenil.

O trovách konania Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 O. s. p. tak, že v konaní úspešnému žalovanému 2/ priznal náhradu trov konania, pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia.

Žaloba o určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok je určovacou žalobou podľa ust. § 80 písm. c/ O. s. p. a z hľadiska náhrady trov konania je hodnota takouto zmluvou postúpených pohľadávok, bezvýznamná. Zmluva samotná, ktorá zmluva je predmetom konania o určenie jej neplatnosti, nie je peňažným plnením, ani vecou, ako ani právom, ktorých hodnotu by bolo možné vyjadriť v peniazoch. Tento princíp napokon platí aj pre určenie poplatkovej povinnosti z návrhu na začatie konania, kedy podľa poznámky k položke 1, sa súdny poplatok vyberie podľa písmena b/ tejto položky, ako v prípadoch, keď nemožno predmet konania oceniť peniazmi.

Pri posudzovaní náhrady trov konania úspešnému účastníkovi preto platí, že výška tarifnej odmeny jeho advokáta sa určuje podľa ust. § 11 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, ako v spore s neoceniteľnou hodnotou veci.

Preto základnou sadzbou tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu.

Vychádzajúc z uvedeného, bola právnenému zástupcovi žalovaného 2/ priznaná náhrada trov konania celkovo za 7 úkonov právnej služby.

Odmena zástupcu žalovaného 2/ za 5 úkonov právnej služby po 48,63 Eur (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, podanie vyjadrenia, účasť na troch pojednávaniach pred súdom prvého stupňa podľa § 14 ods.1 písm. a/, b/, c/ vyhl. č. 655/2004 Z. z.) uskutočnené v roku 2008 predstavuje 243,15 Eur (výpočtový základ 632,54 Eur)

a náhrada výdavkov v paušálnej výške predstavuje 31,55 Eur (§ 16 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z. z.).

Odmena zástupcu žalovaného 2/ za 1 úkon právnej služby (podanie odvolania) uskutočnený v roku 2009 predstavuje 53,49 Eur (výpočtový základ 695,41 Eur) a náhrada výdavkov v paušálnej výške predstavuje 6,95 Eur.

Odmena zástupcu žalovaného 2/ za 1 úkon právnej služby (účasť na pojednávaní pred odvolacím súdom) uskutočnený v roku 2011 predstavuje 57,-- Eur (výpočtový základ 741,-- Eur) a náhrada výdavkov v paušálnej výške predstavuje 7,41 Eur.

Náhrada trov konania na súde prvého stupňa a na odvolacom súde predstavuje 353,64 Eur odmeny advokátovi a 45,91 Eur náhrady paušálnych výdavkov, spolu 399,55 Eur.

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 13. októbra 2011

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová